

Internrevisjonens årsrapport 2022

I henhold til: Instruks: Økonomi- og virksomhetsstyring i Mattilsynet, Rundskriv R-117: Internrevisjon i statlige virksomheter og Mattilsynets interne styrende dokumenter

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

INTERNREVISJONEN I MATTILSYNET

Internrevisjonen er administrerende direktørs verktøy for kontinuerlig forbedring.

Internrevisjonen skal gjennom uavhengige, systematiske undersøkelser i egen etat skape grunnlag for forbedring og undersøke om interne og eksterne krav etterleves.

1 Forutsetninger

Mattilsynets Internrevisjon ligger i administrerende direktørs stab. I tillegg til leder for Internrevisjonen er det allokert ett årsverk, en internrevisor, til funksjonen. Innenfor disse ressursene, 2 årsverk, ble det i 2022 i tillegg til internrevisjonsoppgaver løst enkelte oppgaver utenfor porteføljen, hovedsakelig knyttet til administrasjon av staben, vernetjenesten samt bistand til krisehåndteringsstaber.

Leder for Internrevisjonen i Mattilsynet er ansvarlig for både system og aktiviteter, og rapporterer direkte til administrerende direktør. Leder støttes i oppgaveløsning av internrevisor. Den enkelte revisjonen gjennomføres av en revisjonsgruppe, som regel bestående av internrevisor, revisjonsleder, og to fagrevisorer (teknisk ekspert). Fagrevisorer foreslås av internrevisor og utpekes av administrerende direktør. Fagrevisorene rekrutteres fra enhetene innenfor Mattilsynets organisasjon, som regel fra regionene.

Instruks for Internrevisjonen beskriver at Internrevisjonen kan benytte seg av ulike metoder som interne revisjoner, interne undersøkelser, evalueringer og andre kontroll- eller rådgivningsaktiviteter. Internrevisjonen kan videre tillegges andre oppdrag etter behov.

Gjennom den interne budsjettfordelingen er det avsatt øremerkede midler til gjennomføring av Internrevisjonen.

Formålet med årsrapporten er å gi en årlig oversikt over Internrevisjonens aktiviteter det siste året. Rapporten gir innspill til områder som bør følges opp i den løpende virksomhetsstyringen for å sikre framdrift og ønsket effekt.

2 Internrevisjonsprogram 2022(-2024)

Administrerende direktør besluttet mars 2022 program for Internrevisjon 2022 og tentativt framover til 2024:

treårig program for Internrevisjon 2022 - 2024			
År	Fagområde	Funksjon	Tema
2021/ 22	Dyrevelferd	tilsyn	oppfølging av forbedringstiltak
2022	Planter	tilsyn	
2022	Støtteprosess	arkiv	
2023	Animalsk mat		
2023	Drikkevann		
2024	Landdyr, dyrehelse		
2024	Generell gjennomgang		

3 Status interne revisjoner/ undersøkelser

3.1 Internrevisjon 2018, området akvatiske dyr (2018/156525)

Revisjonen avdekket at HMS-arbeidet i Mattilsynet har et vesentlig forbedringspotensial. Identifiserte avvik knytter seg til implementering og gjennomføring av allerede eksisterende HMS-system samt oppfølging av arbeidet.

Det ble utarbeidet en omfattende tiltaksplan for oppfølgingen. Arbeidet har tatt tid og frister har blitt utvidet. Alle tiltak er nå gjennomført, disse følges opp innenfor gjeldende HMS-plan og en planlagt HMS-revisjon i 2023.

Revisjonen er lukket.

3.2 Intern undersøkelse – kvalitetskontroll av inspeksjonsrapportene (2021/214597)

Internrevisjonen planla og startet i tredje tertial en undersøkelse for å vurdere om tiltak som er tatt i bruk for å sikre forvaltningskvaliteten i inspeksjonsrapportene fungerer etter hensikten, med spesiell vekt på tiltaket om regionale kontrollteam. De fleste av aktivitetene i forbindelse med undersøkelsen «Kvalitetskontroll av inspeksjonsrapportene» ble gjennomført i 2021 og rapport levert til administrerende direktør januar 2022. Anbefalingene fra internrevisor var:

- MATS, malene og kvalitetssikringen må gå hånd i hånd
- styrke kalibrering og opplæring i kontrollteamene
- øke fokus på forvaltningskvalitet.

Ansvar for oppfølging ble lagt til avdeling utvikling. Forbedrings- og utviklingsarbeid har pågått i hele 2022. Team rapportkvalitet informerte desember 2022 om produksjonssetting av nytt oppsett for rapporter i MATS etter nyttår 2023, eksakt dato er fortsatt usikker.

Internrevisor registrerer at forbedringsarbeidet drar ut i tid.

Revisjonen er lukket.

3.3 Internrevisjon 2021 – «Dyrevelferd» (2021/214596)

Administrerende direktør besluttet oktober 2021 gjennomføring av en internrevisjon på område dyrevelferd hos landdyr.

Overordnet mål for internrevisjonen var å fremskaffe et objektivt bilde av tilsynsarbeidet på dyrevelferdsområdet som grunnlag og utgangspunkt for Internrevisjonens vurdering av om vi:

- prioriterer de riktige sakene
- håndterer dem med god nok kvalitet på en effektiv måte.

Vi så nærmere på tilsynsvirksomhet på dyrevelferdsområdet, om de forbedringstiltakene som er satt i verk har styrt utviklingen i ønsket retning og gir ønsket effekt.

Revisjonen ble planlagt tredje tertial 2021 og gjennomført første tertial 2022. Rapport ble levert til administrerende direktør mai 2022 og behandlet i Strategisk lederforum oktober 2022.

Revisjonen konkluderte at forbedringsarbeidet har styrt Mattilsynet i riktig retning, men at det er fortsatt rom for ytterlige forbedringer og forenklinger på flere områder. Administrerende direktør besluttet at konklusjon og hovedfunn i rapporten vil bli fulgt opp gjennom tydelig prioritering og tilnærming til offentlig kontroll på dyrevelferdsområdet i 2023.

Revisjonen er lukket.

3.4 Internrevisjon 2022 – planter (2022/209201)

Administrerende direktør besluttet mars 2022 at Mattilsynets Internrevisjon skal gjennomføre en revisjon på område «planter».

Overordnet mål for internrevisjonen er å verifisere at tilsyn gjennomføres i samsvar med Mattilsynets strategier og planer samt interne og eksterne krav.

I denne internrevisjonen vil vi se nærmere på tilsyn med virksomhetenes internkontroll ifm. årets planlagte oppgaver, om de planlegges og gjennomføres på en helhetlig, hensiktsmessig og effektiv måte.

Revisjonen ble planlagt og undersøkelsene gjennomført andre halvår 2022, rapporten skal avleveres første tertial 2023.

Revisjonen er ikke avsluttet.

3.5 Internrevisjon 2022 – arkivering (2022/214133)

Administrerende direktør besluttet mars 2022 at Mattilsynets Internrevisjon skal gjennomføre en revisjon på område «arkivering», og endelig plan ble godkjent 4. oktober 2022.

Overordnet mål for revisjonen er å undersøke om

- Mattilsynets arkiv tilfredsstillende interne og eksterne krav, nedfelt i lover og forskrifter og andre styrende dokumenter
- medarbeidere i Mattilsynet i sitt arbeid bidrar til at arkivlov og andre relevante føringer følges.

Revisjonen avleveres til administrerende direktør medio januar.

Revisjonen er ikke avsluttet.

3.6 Andre

På oppdrag fra administrerende direktør kartla Internrevisjonen de faktiske forholdene i enkelte saker/ hendelser før beslutning om videre håndtering av sakene ble tatt.

Internrevisjonen har vært gitt innspill til arbeid knyttet til internkontroll både til avdeling regelverk og kontroll (2.linjekontroll) og seksjon virksomhetsstyring (system).

4 Intern evaluering av internrevisjonsprosessen og videreutvikling av funksjonen

I henhold til Rundskriv R-117 om internrevisjon i statlige virksomheter og Mattilsynets interne styringsdokumenter skal Internrevisjonen i Mattilsynet evalueres.

I 2022 ble det ikke gjennomført intern evaluering i påvente av forbedringsarbeid beskrevet nedenfor.

I 2022 ble arbeidet med videreutvikling av internrevisjonsfunksjonen videreført. Målet er å forbedre funksjonen til en tydelig bidragsyter som gjennom revisjoner, undersøkelser og/eller rådgivning til både avsluttede og pågående prosesser og tiltak gir merverdi i Mattilsynets oppgaveløsning og realisering av de strategiske prioriteringene. En intern dialoggruppe har utarbeidet et endringsforslag til Instruks for Internrevisjonen i Mattilsynet. Revidert instruks ble behandlet i strategisk lederforum og i etterkant av møtet godkjent av administrerende direktør. I det videre arbeidet, forslag til operasjonalisering av revidert instruks, har det blitt

hentet inn erfaringer og innspill fra åtte andre statlige etater/ internrevisjonsfunksjoner. Arbeidet vil pågå utover 2023.

5 Eksterne evalueringer

Kontrollforordningen krever at Mattilsynet gjennomfører interne revisjoner og at systemet for Internrevisjon skal minst hvert femte år være gjenstand for en uavhengig granskning. I tillegg til denne uavhengige granskningen er kvalitet av gjennomføring og resultater av internrevisjoner et aspekt under ESA-inspeksjoner. Det er EØS-avtalen som hjemler ESA-inspeksjoner.

I 2022 har det ikke vært planlagt og ble ikke gjennomført eksterne evalueringer/ granskninger av Internrevisjonen som funksjon og system.

6 Andre aktiviteter

6.1 Nordisk samarbeid på internrevisjonsområdet

Den nordiske nettverksgruppen jobber langs to akser:

6.1.1 Gjensidig uavhengig granskning

Kontrollforordningens krav om uavhengig granskning av det nasjonale systemet for internrevisjon har blitt gjennomført som et pilotprosjekt i de nordiske land siden 2016. Etter fullført pilot (des'2018) ble systemet evaluert av nordisk internrevisorgruppe som anbefalte videreføring av ordningen. Etter tilpasning og oppdatering av styrende dokumenter for granskningen ble sak vår 2021 oversendt til NMF¹ som ga sin tilslutning. Deltakergruppen ble utvidet med hhv landbruksmyndigheten i Sverige og Danmark. Det nordiske samarbeidet følger planen som besluttet.

Nordic Cooperation- independent scrutiny program 2021 - 2025				
year	spring/ autumn	to be scrutinised country/ CA	team leader country/ CA	team member country/ CA
2021	autumn	SE, Jordbruksverket	FI, Ruokavirasto	DK, Fødevarestyrelsen
2022	spring	IS, MAST	DK, Fødevarestyrelsen	SE, Jordbruksverket
2022	autumn	DK, Landbrugsstyrelsen	SE, Jordbruksverket	IS, MAST
2023	spring	N, Mattilsynet	IS, MAST	DK, Landbrugsstyrelsen
2023	autumn	SE, Livsmedelsverket	DK, Landbrugsstyrelsen	N, Mattilsynet
2024	spring	FI, Ruokavirasto	N, Mattilsynet	SE, Livsmedelsverket
2024	autumn	DK, Fødevarestyrelsen	SE, Livsmedelsverket	FI, Ruokavirasto

6.1.2 Erfaringsutveksling og kompetansebygging

Nordiske møter knyttet til granskningen, både system og plan, gjennomføres om mulig i tilknytning til EU-nettverksmøtene i Dublin. I normalår gjennomføres det dessuten minst en nordisk workshop om ulike relevante aspekter innen revisjonsmetode. Grunnet koronasituasjonen har gruppen i senere år begrenset aktiviteten til kortere digitale møter ifm. dokumentarbeidet og til diskusjon om andre relevante og aktuelle tema. Gruppen besluttet å delta i to arbeidsgrupper under EU-nettverket med hhv en nordisk representant.

6.2 EU-nettverk for internrevisjon -oppdatere med aktivitet ti 2021.

EU-nettverksgruppe bestående av EU- og EFTA-landenes internrevisorer møtes to ganger årlig, under ledelse av Sante F, for erfaringsutveksling om videreutvikling og implementering av de nasjonale internrevisjonssystemer. Vår møte i 2022 ble gjennomført digitalt, høstmøtet fysisk, Norge deltok ikke. Videreutvikling av veiledningsdokumenter var hovedtema for begge møtene.

¹ Nordisk arbeidsgruppe for matvareforvaltning og forbrukerinformasjon

7 Styrende dokumenter

Revidert Instruks for Internrevisjonen i Mattilsynet ble godkjent av administrerende direktør mars 2022. En mindre arbeidsgruppe med deltakere fra dialoggruppen startet et arbeid med vurdering og revidering av underliggende styrende dokumenter, retningslinjer og jobbstøttedokumenter. Det planlegges videre informasjon på Mattilsynets nettsider. Arbeidet vil pågå utover 2023, avhengig av kapasitet i arbeidsgruppen og seksjon digitale kanaler.

8 Ressursbruk

Internrevisjonen disponerte i 2022 2 årsverk. Dette inkluderer Internrevisjonens bidrag som beskrevet under pkt.1

Oversikt over bidrag fra regionene/ fagrevisor:

bidrag fra regionene i 2022 (ukeverk)			
	IR-dyrevelferd avsluttet	IR-arkivering pågår	IR-planter pågår
fagrevisor I	4,8	3	4,1
fagrevisor II	4,3		5,1

Internrevisjonen disponerer eget budsjett, i 2022 var det totalt budsjettert kr. 220 000,-.

Utsettelse av planlagte nettverksmøter utenlands og kompetansetiltak samt redusert reisevirksomhet ifm. revisjonene ga et mindreforbruk på kr. 100 000,-.

9 Status oppfølging av Internrevisjonens funn

Per 01.01.2023 ligger det ingen åpne saker etter tidligere internrevisjoner eller interne undersøkelser i avvikssystemet «Better».

Tiltak etter funn ifm. Internrevisjonens aktiviteter i 2022 ble besluttet gjennomført som integrert del av ordinær, pågående og/eller planlagt videreutviklingsarbeid. Funn og anbefalinger er ikke registrert i avviksportalen «Better».

10 Andre kommentarer

Av observasjoner gjort ifm. oppdrag og den generelle dialogen med organisasjonen i 2022 vil internrevisjonen trekke fram følgende:

- Det systematiske arbeidet med internkontroll har ikke hatt ønsket framgang. Arbeidet med en felles tilnærming og metodikk med tydelige roller og ansvar bør prioriteres. Forvaltning av styrende dokumenter er en viktig del av internkontrollen og dagens løsning oppfattes som lite brukervennlig og øker risikoen for flere versjoner av styrende dokumenter. Mange dokumenter er utdaterte, og det oppstår fort uklarhet rundt hva som gjelder og hva som er korrekte styringssignaler. Det bør belyses generelt om vi har de riktige styrende dokumentene. Situasjonen kan påvirke både internkontrollen og forvaltningskvaliteten.
- Det tar fortsatt lang tid å gjennomføre forbedringstiltak som oppfølging av internrevisjoner/ interne undersøkelser samt ESA-revisjoner.
- Oppfølging av avvik fra ESA, Riksrevisjonen og Internrevisjonen bør være godt integrert i den interne virksomhetsstyringen. Tidligere besluttet felles metodikk for oppfølging av revisjoner som skulle sikre

oversikt som grunnlag for raskere oppfølging av avvik og tertialvis rapportering bør inngå som en tydelig del i Ledelsens årlige gjennomgåelse.

- Ledelsens årlige gjennomgåelse ble ikke gjennomført i 2022.
- Risikovurderinger er i varierende grad dokumentert og ligger til grunn for prioriteringer og beslutninger.

Etter internrevisjonens vurdering er det behov for å videreutvikle det helhetlig styrings- og kontrollmiljøet som bidrar til måloppnåelse samt sikre god kvalitet og effektivitet i gjennomføring av arbeidsoppgavene.

11 Oppsummering og hovedkonklusjon

- Internrevisjonsprogrammet gjennomføres iht. plan/ revidert plan og tilpasses aktuelt behov og endret risikobilde.
- Internrevisjonsfunksjonen og -systemet fungerer etter hensikten. For å utnytte potensialet jobbes det med forbedringer slik at funksjonen kan gi mest mulig merverdi til linjeledelsen.
- Resultatene fra årets undersøkelser er overført til linjeledelsen som innspill til det pågående utviklings- og forbedringsarbeidet.